Empleadores

OCUPABILITAT I FORMACIÓ UNIVERSITÀRIA EN L'ÀMBIT DEL DRET

AQU CATALUNYA

OCUPABILITAT I FORMACIÓ UNIVERSITÀRIA EN L'ÀMBIT DEL DRET

Barcelona, 2024

Generalitat de Catalunya

enqa. eqar ISO 9001 ISO 27001

© Autor: Agència per a la Qualitat del Sistema Universitari de Catalunya, 2024
C. d'Enric Granados, 33
08007 Barcelona

Elaboració: Sandra Nieto Viramontes

Amb la col·laboració de: José Luis Mateos González, Anna Prades Nebot i Jaume Valls Pasola

Primera edició: maig de 2024

El contingut d'aquest informe està subjecte a la llicència d'Oferiment al Domini Públic (CC0 1.0 Universal) de Creative Commons. Podeu copiar, modificar, distribuir l'obra i fer-ne comunicació pública, fins i tot amb finalitat comercial, sense demanar cap mena de permís.

Col·laboradors del sector

Altres col·laboradors

ÍNDEX

RESUM EXECUTIU 7
INTRODUCCIÓ 9
INDICADORS DE LES TITULACIONS DE L'ÀMBIT DEL DRET 10
Dades bàsiques de les titulacions de l'àmbit del Dret 10
Satisfacció amb la formació universitària de les persones titulades en l'àmbit del Dret 12
Inserció laboral de les persones titulades en l'àmbit del Dret 18
Opinió del col·lectiu ocupador sobre la formació de les persones graduades en l'àmbit del Dret i titulades en el màster en Advocacia 28
CONCLUSIONS 41
FITXA TÈCNICA 42
TITULACIONS RELACIONADES 43
REFERÈNCIES 44

RESUM EXECUTIU

Aquest informe ofereix una mirada transversal sobre l'ocupabilitat de les persones titulades en Dret, concretament, dels graus de l'àmbit del Dret i del màster en Advocacia.

S'analitzen dades que recullen el punt de vista de diferents grups d'interès —*alumni* i empreses i organitzacions que contracten persones graduades— sobre l'ocupabilitat de les persones graduades: les enquestes de satisfacció, inserció laboral i opinió del col·lectiu ocupador. A més, es recullen dades bàsiques sobre les titulacions analitzades.

Tot seguit es mostren els resultats principals d'aquest informe.

Oferta i demanda

- La demanda de places públiques en els graus de l'àmbit del Dret va superar l'oferta en un 154 % el curs acadèmic 2020-2021.
- Només un 24 % de les places del màster en Advocacia s'ofereixen a preu públic.

Satisfacció de les persones titulades recentment

- La majoria de graduats i graduades escullen cursar una determinada titulació per raons vocacionals. Si bé per als graduats i graduades de l'àmbit del Dret també és així, la proporció és inferior a la mitjana del sistema universitari català (SUC) (61 % vs. 73 %), atès que valoren les sortides laborals de l'àmbit. En el cas del màster en Advocacia, la majoria l'escullen per qüestions laborals.
- Les persones graduades en l'àmbit del Dret mostren una satisfacció global amb el grau elevada (7,7 vs. 7,4 corresponent a la mitjana de graus del SUC), mentre que la satisfacció de les persones titulades del màster en Advocacia és inferior respecte als graus i la mitjana de màsters del SUC (6,4 vs. 7,3).
- No obstant això, la majoria de persones d'aquest àmbit tornarien a cursar la seva titulació: el 82 % dels casos, en el cas dels graus de l'àmbit del Dret, i el 81 % pel que fa al màster en Advocacia.
- La satisfacció amb les pràctiques externes és de 7,3 per a les persones graduades en l'àmbit del Dret, mentre que en el màster en Advocacia es valoren amb un 6,7. S'observa un marge de millora important pel que fa a la satisfacció amb els TFG i TFM, valorats amb un 5,5 i un 6,4 respectivament, valors molt inferiors als seus referents del SUC.

Inserció laboral de les persones titulades recentment

- Les persones titulades en aquest àmbit mostren una molt bona **inserció laboral**: el 88 % de les persones graduades en l'àmbit del Dret i el 93 % del màster en Advocacia treballaven tres anys després d'haver-se titulat. Aquests valors, però, són lleugerament inferiors als de referència a la mitjana del SUC (91 % i 94 %, respectivament).
- La **qualitat de l'ocupació** en aquest àmbit també és bona: aproximadament 7 de cada 10 persones titulades en l'àmbit del Dret fan tasques específiques de la seva titulació tres anys després d'haver acabat els estudis, tenen una taxa de temporalitat relativament baixa i

inferior a la mitjana del SUC, disposen d'uns ingressos lleugerament superiors, i tenen una satisfacció amb la feina elevada.

Ajust entre la valoració del nivell de formació de les competències i la seva utilitat per a la feina

- La formació teòrica i la capacitat d'aprenentatge i aprenentatge autònom són les competències que reben una valoració més elevada quant al nivell rebut durant els estudis de l'àmbit en Dret.
- Per contra, les competències que reben valoracions més baixes són l'anglès, les habilitats tecnològiques i digitals, i la creativitat i innovació (amb valoracions significativament inferiors a les respectives mitjanes del SUC). De fet, considerant el nivell d'utilitat de les competències per a la feina, les habilitats tecnològiques i digitals i l'anglès són les que presenten més dèficit tant en la formació dels graus de l'àmbit del Dret com en el màster en Advocacia.

Opinió del col·lectiu ocupador sobre les persones contractades recentment

- Poc més de la meitat de les entitats ocupadores de persones graduades en l'àmbit del Dret afirmen que tenen dificultats a l'hora de contractar (56 %), valor que es redueix fins al 38 % per a les entitats ocupadores d'advocats i advocades. La principal causa d'aquestes dificultats és la manca de persones titulades amb les competències necessàries per al lloc de treball.
- No hi ha consens sobre una mancança important en la formació dels graus de l'àmbit del Dret. En canvi, en el cas del màster en Advocacia, 6 de cada 10 assenyalen la necessitat de millorar la capacitat per aplicar els coneixements adquirits en els estudis de Dret a la defensa, així com l'habilitat d'elecció de l'estratègia de defensa dels interessos del client. Aquesta competència també és la que més es treballa durant el període de pràctiques externes de l'alumnat a les empreses.
- Tot i les mancances identificades, el col·lectiu ocupador en aquest àmbit es mostra satisfet (amb valoracions d'entre 7,1 i 7,3) amb les competències de les persones titulades recentment en aquest àmbit i amb les competències de l'alumnat en pràctiques.
- Les competències que prendran rellevància en el futur segons les entitats ocupadores són el coneixement digital i la gestió de la complexitat i ambigüitat.

INTRODUCCIÓ

L'expansió dels sistemes universitaris de Catalunya i d'arreu ha intensificat la diversificació de les funcions que duen a terme les universitats, que s'han convertit en institucions que traspassen el seu rol històric associat a la docència i la recerca. Avui en dia ens referim de manera habitual a quatre missions: docència, recerca, innovació i servei a la societat (COMISSIÓ EUROPEA, 2022). L'emergència de l'anomenada *societat del coneixement*, associada a aquesta expansió, ha emfatitzat el rol que tenen les universitats en l'**ocupabilitat de les persones graduades**, entesa no tan sols com l'obtenció de feina —que pot dependre més de la conjuntura econòmica i de les polítiques d'ocupació—, sinó també com la capacitat per part de les universitats de dissenyar «formació d'un perfil que respongui a les competències i les qualificacions sol·licitades en el mercat laboral» (RODRÍGUEZ ESPINAR *et al.*, 2007, 338).

La insistència en les anàlisis dels perfils d'ocupabilitat de les persones graduades també coincideix amb l'aparició d'exigències de rendició de comptes cap a sistemes universitaris expansius que requereixen un increment de despesa pública. Per conseqüent, té sentit que les agències de qualitat universitària posin a la disposició de la comunitat universitària un conjunt de recursos que permetin avaluar la qualitat i l'impacte de l'educació superior des de la perspectiva de l'ocupabilitat (BRENNAN, 2018). En aquesta direcció, una de les línies estratègiques d'AQU Catalunya que permet assolir aquest objectiu és la de «facilitar l'accés a les dades quantitatives i qualitatives, de manera integrada, per a la millora de la qualitat del sistema universitari català» (AQU CATALUNYA, 2022).

Aquest document aglutina l'anàlisi de dades clau relatives a l'àmbit del Dret. Aquests informes per àmbit, dels quals ja n'hem publicat 7, tenen per objectiu disposar d'evidències que ajudin les persones responsables de les universitats en els àmbits polític i acadèmic a prendre decisions orientades a la millora de la formació universitària des de la perspectiva de l'ocupabilitat. Addicionalment, aquest coneixement també té el potencial de donar suport a l'alumnat present i futur de cara a prendre decisions fonamentades sobre les seves trajectòries professionals.

A la figura 1 es mostren les fonts d'informació incloses en aquesta anàlisi.

Figura 1. Fonts d'informació analitzades

És important destacar que aquest informe inclou i analitza els resultats de la darrera edició de l'**enquesta al col·lectiu ocupador**, que recull l'opinió sobre la formació universitària de les empreses, entitats i institucions que contracten persones graduades en titulacions de l'àmbit del Dret. Com a novetat, aquesta edició incorpora una secció de les competències professionals que més s'han treballat i que més hauria de millorar l'**alumnat en pràctiques**.

INDICADORS DE LES TITULACIONS DE L'ÀMBIT DEL DRET

Dades bàsiques de les titulacions de l'àmbit del Dret

El mapa de la figura 2 mostra les dades d'oferta i demanda de places dels graus inclosos en l'àmbit del Dret impartits a Catalunya el curs acadèmic 2020-2021.[1] En canvi, la figura 3 presenta informació sobre l'oferta dels màsters en Advocacia. A més, s'ofereixen dades de tres indicadors clau: la taxa de rendiment, la taxa d'abandonament a primer curs[2] i el nombre de persones titulades.

La demanda de places públiques en els graus de l'àmbit del Dret va superar l'oferta en un 154 % el curs 2020-2021.

- El total de places ofertes en graus de l'àmbit del Dret va ser de 3.659, de les quals entorn de la meitat eren públiques.
- En el cas del màster en Advocacia, no es disposa de dades sobre la demanda, però cal remarcar que és un màster habilitant per a la professió d'advocacia, i només un 24 % del total de places ofertes són a preu públic.

[1] Pel que fa als graus universitaris, l'àmbit del Dret agrupa els graus en Dret, que s'imparteixen en totes les universitats catalanes (excepte la Universitat Politècnica de Catalunya), i el grau en Governança Global, Economia i Ordre Legal de la Universitat Ramon Llull.

[2] La taxa de rendiment es calcula dividint el nombre de crèdits superats entre el nombre de crèdits matriculats per l'alumnat d'un estudi. La taxa d'abandonament a primer curs mostra el percentatge d'estudiants que no es matriculen novament el curs següent (incloent-hi un altre títol). Per a més informació, vegeu el glossari al portal «Estudis Universitaris de Catalunya».

Figura 2. Indicadors d'oferta i demanda dels graus de l'àmbit del Dret (curs acadèmic 2020-2021)[3]

Figura 3. Indicadors del màster en Advocacia (curs acadèmic 2020-2021)

[3] El mapa mostra les dades de l'agregat de titulacions incloses en l'àmbit.

Satisfacció amb la formació universitària de les persones titulades en l'àmbit del Dret

Les dades analitzades en aquesta secció provenen de l'**enquesta de satisfacció**, una enquesta de caràcter anual duta a terme des de l'any 2015 per les universitats catalanes en coordinació amb AQU Catalunya. Aquesta enquesta demana a les persones titulades recentment el seu grau de satisfacció sobre diferents dimensions de la seva experiència educativa. Els resultats que es mostren a continuació corresponen a les dades dels últims tres anys disponibles (2020, 2021 i 2022) per a les **titulacions de l'àmbit del Dret (graus de l'àmbit del Dret i màsters en Advocacia)**. En el cas dels graus, la taxa de resposta del global del SUC a l'enquesta de satisfacció per a aquests tres anys és del 27 %, amb gairebé 28.000 respostes recollides. En el cas de màsters, la taxa de resposta és del 26 %, amb més de 16.000 respostes.

Taula 1. Mostra, població, taxa de resposta i error mostral de l'enquesta de satisfacció de les persones graduades en l'àmbit del Dret i del màster en Advocacia i en el global del SUC (2020-2022)

	Mostra	Població	Taxa de resposta	Error mostral
Graus de l'àmbit del Dret	1.322	5.585	23,7 %	2,4 %
Total de graus del SUC	**27.962**	**103.731**	**27 %**	**0,5 %**
Màster en Advocacia	787	4.141	19 %	3,2 %
Total de màsters del SUC	**16.274**	**62.901**	**25,8 %**	**0,7 %**

Motiu de tria dels estudis, satisfacció global i intenció de repetir els estudis

Més de la meitat de les persones graduades en l'àmbit del Dret escullen la titulació per vocació. En el cas del màster en Advocacia, en canvi, la motivació principal és laboral.

> En els graus de l'àmbit del Dret, el 61,4 % indica que va escollir la titulació perquè li agradava, si bé aquest valor és inferior a l'obtingut per al conjunt de graus del SUC (73 %). En canvi, la proporció de persones que van triar la titulació per la bona sortida laboral que ofereix és significativament més alta en l'àmbit del Dret (27 %) que no pas en el conjunt de graus del SUC (14 %).

> En el cas del màster en Advocacia, la majoria el cursa per motius relacionats amb el mercat laboral: pel fet de ser una bona sortida laboral (24 %), per progressar en la trajectòria professional (29 %) i perquè és un requisit obligatori per poder exercir la professió de l'advocacia (és la principal raó descrita en la categoria «Altres», amb un 23 %).

Taula 2. Motius principals pels quals les persones van escollir cursar la titulació de grau

	Era la que m'agradava	Bona sortida laboral	Nota de tall	Altres
Graus de l'àmbit del Dret	61,4 %	26,8 %	2,7 %	9,1 %
Total de graus del SUC	**73,2 %**	**14,1 %**	**5,3 %**	**7,4 %**

Taula 3. Motius principals pels quals les persones van escollir cursar la titulació de màster

	Era la que m'agradava	Accedir a un doctorat	Bona sortida laboral	Progressar en la trajectòria professional	Altres
Màster en Advocacia	19,3 %	4,6 %	23,6 %	29,2 %	23,3 %
Total de màsters del SUC	**33,7 %**	**8 %**	**14,9 %**	**35,4 %**	**7,9 %**

La satisfacció global amb els estudis cursats per les persones graduades en l'àmbit del Dret és elevada (7,7) i molt superior a la satisfacció de les que van cursar el màster en Advocacia (6,4).

- Les persones graduades en l'àmbit del Dret tenen una satisfacció global superior (7,7) a la que correspon al total de graus del SUC (7,4).
- En canvi, les persones titulades en el màster en Advocacia mostren una satisfacció global significativament inferior (6,4) a la del total de màsters del SUC (7,3).

Figura 4. Satisfacció global amb la titulació cursada

Aproximadament, 8 de cada 10 persones titulades repetirien la titulació cursada.

- Entre les persones graduades en l'àmbit del Dret, un 82 % tornaria a cursar la titulació. Aquest percentatge és superior a la mitjana de graus del SUC (77 %).
- En el cas del màster en Advocacia, tot i la baixa satisfacció, el 81 % repetiria la titulació, valor que se situa 4 punts per sobre del percentatge global del SUC. Aquest aspecte sol observar-se en els màsters que habiliten per exercir una professió concreta.

Figura 5. Percentatge de persones que tornarien a cursar la titulació

Satisfacció amb les competències adquirides, les pràctiques externes i el treball de fi d'estudis (TFG/TFM)

La satisfacció de les persones graduades amb les habilitats comunicatives, les competències personals i les capacitats per a l'activitat professional se situa en el notable baix.

- Tot i la bona valoració, aquesta satisfacció és més baixa respecte del total del SUC pel que fa a les competències comunicatives i personals.
- En el cas del màster en Advocacia, la satisfacció corresponent a les habilitats personals (6,4) i les capacitats per a l'activitat professional (6,6) és significativament inferior al total del SUC (7,4 i 7,5, respectivament).

Figura 6. Grau en què la formació ha millorat un conjunt de capacitats, segons les persones titulades

El TFG en l'àmbit del Dret i el TFM en Advocacia tenen un gran marge de millora, mentre que la satisfacció amb les pràctiques externes és similar a la mitjana del SUC.

- La valoració del TFG i TFM per part de les persones titulades en relació amb la utilitat o el grau de satisfacció és significativament més baixa que la mitjana del SUC.
- Pel que fa a les pràctiques externes, la satisfacció és elevada entre les persones graduades en l'àmbit del Dret, i lleugerament inferior en el cas del màster en Advocacia.

Figura 7. Satisfacció amb les pràctiques externes[4]

Figura 8. Satisfacció amb el TFG/TFM[5]

[4] L'enunciat de valoració de l'ítem en el qüestionari és el següent: «Les pràctiques externes m'han permès aplicar coneixements adquirits durant la titulació».

[5] En el cas de graus, l'enunciat de valoració de l'ítem en el qüestionari és el següent: «El treball de fi de grau m'ha estat útil per consolidar les competències de la titulació». En el cas de màsters, l'enunciat de valoració de l'ítem en el qüestionari és el següent: «Estic satisfet/a amb el TFM».

Inserció laboral de les persones titulades en l'àmbit del Dret

Les dades analitzades en aquesta secció provenen de l'**enquesta d'inserció laboral**, una enquesta de caràcter triennal duta a terme per les universitats catalanes en coordinació amb AQU Catalunya. Aquesta enquesta pregunta per factors relacionats amb l'activitat laboral de les persones titulades i la qualitat d'aquesta activitat laboral (adequació del lloc de treball, estabilitat contractual, guanys, etc.). Els resultats que es mostren a continuació corresponen a les dades de l'última edició de l'enquesta, l'any 2023, que inclou la població de les persones titulades el curs 2018-2019, en el cas dels graus, i el curs 2017-2018 i 2018-2019, en el cas dels màsters.[6]

Tot seguit, es poden trobar les mostres de persones titulades que han respost l'enquesta, tant del conjunt de graus de l'àmbit del Dret com del màster en Advocacia, i els valors corresponents del total del SUC.

Taula 4. Mostra, població, taxa de resposta i error mostral de l'enquesta d'inserció laboral de les persones graduades en l'àmbit del Dret i en el global del SUC (2023)

Titulacions	Mostra	Població	Taxa de resposta	Error mostral (±)
Dret	828	1.739	47,6 %	2,5 %
Total de graus del SUC	**20.998**	**40.025**	**52,5 %**	**0,5 %**
Advocacia	821	2.235	36,7 %	2,8 %
Total de màsters del SUC	**15.423**	**40.753**	**37,8 %**	**0,6 %**

[6] Les dades que es presenten en aquest informe estan ponderades segons el mostreig estratificat per titulació i unitat mostral.

Molt bona inserció laboral de les persones titulades en l'àmbit del Dret tres anys després d'obtenir la titulació.

- El percentatge de persones graduades en l'àmbit del Dret que treballen tres anys després d'obtenir la titulació és del 88 % (vs. el 91 % per al total de graus del SUC). En el cas de les persones titulades del màster en Advocacia, el 92,5 % estan ocupades, 1 punt percentual menys que per al total de màsters del SUC.
- En aquestes titulacions destaca el percentatge de titulats i titulades en situació d'inactivitat, que, tant en el cas dels graus de l'àmbit del Dret com pel que fa al màster en Advocacia, duplica el valor corresponent al conjunt del SUC. La principal raó de la inactivitat en aquest col·lectiu és la continuació dels estudis i/o oposicions. Cal remarcar que tant les persones graduades en Dret com els professionals de l'advocacia estan ocupats, en una proporció més alta que la resta, en el sector de l'Administració pública.

Figura 9. Taxes d'ocupació, atur i inactivitat de les persones titulades (2023)

El 75 % de les persones graduades en l'àmbit del Dret fan funcions específiques de la seva titulació a la feina.

- En el cas del màster en Advocacia, s'obté que el 69 % dels titulats i titulades fan funcions pròpies de l'advocacia al cap de tres anys d'haver obtingut el títol, i un 17 % fa funcions específiques del grau cursat, no del màster.
- Aquests percentatges són lleugerament superiors als corresponents del global del SUC.

Figura 10. Percentatge de persones que fan funcions específiques de la titulació de grau (2023)

Figura 11. Percentatge de persones que fan funcions específiques de la titulació de màster (2023)

Les persones titulades de l'àmbit del Dret gaudeixen de més estabilitat laboral que la mitjana del SUC.

- El percentatge de contractes fixos és del 69 % tant per als graduats i graduades en l'àmbit del Dret com per als titulats i titulades del màster en Advocacia. Aquest percentatge és 5 punts percentuals superior a la mitjana del SUC en el cas dels graus, i 3 punts percentuals superior en el cas dels màsters.
- D'altra banda, destaca la proporció de persones que treballen amb contracte d'autònom en el cas del màster en Advocacia: un 18 %, valor que duplica el percentatge corresponent a la mitjana del SUC (9 %).

Figura 12. Distribució del tipus de contracte de les persones graduades en l'àmbit del Dret (2023)

Figura 13. Distribució del tipus de contracte de les persones titulades del màster en Advocacia (2023)

El salari mitjà de les persones titulades en l'àmbit del Dret és superior al valor corresponent de l'àmbit de Socials i del conjunt del SUC.

- La mitjana d'ingressos bruts mensuals de les persones titulades d'un màster en Advocacia també és superior a les seves homòlogues de Socials i del SUC.

Figura 14. Distribució dels salaris bruts mensuals de les persones graduades en l'àmbit del Dret que treballen a temps complet (2023)

Figura 15. Distribució dels salaris bruts mensuals de les persones titulades del màster en Advocacia que treballen a temps complet (2023)

La satisfacció global amb la feina és valorada amb un notable alt per les persones titulades en l'àmbit del Dret, similar a la mitjana de la resta de titulacions.

- Concretament, la satisfacció global amb la feina de les persones graduades en l'àmbit del Dret és de 7,9 (en una escala de 0 a 10), i d'un 8 pel que fa a les persones titulades del màster en Advocacia.
- El nivell de satisfacció general amb la feina pel que fa al total de l'àmbit de Socials i del SUC, tant per a graus com per a màsters, oscil·la només entre el 8 i el 8,2.

Figura 16. Satisfacció general amb la feina de les persones titulades en l'àmbit del Dret, escala de 0 a 10 (2023)

Valoració de la formació competencial durant els estudis

La formació teòrica i l'aprenentatge autònom són les competències més ben valorades pel que fa a la formació rebuda en l'àmbit del Dret, tant per als graus com per al màster en Advocacia.

- Cal dir que aquestes competències també són les més destacades en el conjunt de graus i màsters del SUC.
- Per contra, el grau d'assoliment d'anglès és valorat com a insuficient, aspecte també generalitzat en el conjunt del SUC. Així mateix, destaca el baix nivell d'assoliment de les competències de creativitat i d'habilitats tecnològiques i digitals, amb valors pròxims al 5 i significativament inferiors al referent del SUC.

Figura 17. Valoració de la formació rebuda de les persones graduades, per competències, el 2023 (escala de 0 a 10)

Figura 18. Valoració de la formació rebuda de les persones titulades de màster, per competències, el 2023 (escala de 0 a 10)

Dèficit en la formació

Els principals dèficits formatius en l'àmbit del Dret en relació amb la utilitat per a la feina es troben en les competències d'informàtica i anglès.

- No obstant això, també tenen un important marge de millora en l'adquisició d'altres competències. En el cas dels graus de l'àmbit del Dret, s'identifica un dèficit important en les competències de planificació i organització i d'expressió escrita, entre d'altres. En el cas del màster en Advocacia, destaca el dèficit en expressió escrita i oral.
- Per contra, la formació teòrica és l'ítem en què la valoració de la formació rebuda és superior a la seva utilitat en el món laboral.

Figura 19. Dèficit de formació en els graus de l'àmbit del Dret, per competències (2023)[7]

[7] La taula mostra la diferència entre la valoració de les persones titulades sobre la utilitat per a la feina de cada competència i la valoració de la formació rebuda. Per tant, una valoració negativa significa que la utilitat és superior a la formació rebuda, cosa que equival a dèficit formatiu. Per exemple, si la utilitat per a la feina de la competència d'idiomes s'ha valorat amb un 4,7, però la valoració formativa de la mateixa competència és de 2,2, el resultat és un dèficit formatiu de −2,5. Per tant, el resultat òptim de la diferència entre utilitat per a la feina i valoració se situa en el 0 o a prop del 0 (ni dèficit ni excés de formació). Es mostren els resultats de les persones titulades que fan funcions universitàries en el seu lloc de treball.

Figura 20. Dèficit de formació en el màster en Advocacia, per competències (2023)[8]

Opinió del col·lectiu ocupador sobre la formació de les persones graduades en l'àmbit del Dret i titulades en el màster en Advocacia

Abast i metodologia de l'enquesta al col·lectiu ocupador

Aquesta secció recull els resultats de la tercera edició de l'**enquesta al col·lectiu ocupador**, una enquesta de caràcter triennal duta a terme per AQU Catalunya que pretén conèixer l'opinió de les empreses i les organitzacions instal·lades a Catalunya (a partir d'ara, entitats ocupadores) sobre si la formació universitària s'adequa a les seves necessitats. L'objectiu final de l'estudi és proporcionar al sistema universitari informació que li permeti valorar si cal ajustar l'oferta formativa a les necessitats del mercat laboral. Com a novetat d'aquesta edició, l'enquesta al col·lectiu ocupador també ha preguntat sobre les competències de l'alumnat en pràctiques.

Les preguntes que guien l'estudi són les següents:

- Quin és el grau de satisfacció del col·lectiu ocupador amb la formació de les **persones graduades recentment**?[8]
- Quin és el grau de satisfacció del col·lectiu ocupador amb la formació de l'**alumnat en pràctiques**?
- Quins factors expliquen les dificultats de les entitats ocupadores per contractar?
- Quines competències s'haurien de millorar?

El treball de camp es va dur a terme mitjançant l'enviament massiu de correus electrònics entre el maig i el juliol del 2021 a les entitats ocupadores que han signat un conveni de pràctiques amb les universitats del SUC i/o apareixen a les seves borses de treball. Assumim que aquesta llista d'entitats ocupadores (*n* = 29.865) constitueix l'univers del mercat laboral de persones graduades a Catalunya. Addicionalment, també vam tenir la col·laboració de col·legis i associacions professionals i de cambres de comerç per fer difusió del qüestionari. Finalment, un total de **2.423 entitats ocupadores** van respondre l'enquesta, de les quals **1.729** havien contractat persones titulades recentment i/o havien acollit estudiants en pràctiques. **En el cas dels graus de l'àmbit del Dret, van participar en l'enquesta 61 entitats ocupadores. D'aquestes, hi havia un total de 39 entitats que havien contractat persones graduades feia poc i 40 que acollien estudiants en pràctiques en aquest àmbit. En el cas del màster en Advocacia, hi van participar un total de 37 entitats ocupadores úniques, i es va obtenir resposta de 21 entitats ocupadores que havien contractat persones titulades recentment i de 28 entitats que acollien estudiants en pràctiques en Advocacia.**

Cal remarcar que la màxima dificultat d'aquesta enquesta és accedir a aquest conjunt poblacional. Particularment, és difícil obtenir un univers ben definit d'ocupadors amb dades de contacte

[8] A l'estudi del col·lectiu ocupador, definim *persona graduada recentment* com aquella que ha finalitzat els estudis en els dos anys previs a rebre l'enquesta i que té poca o nul·la experiència professional. Limitem la definició de *persona graduada recentment* perquè volem conèixer l'opinió de les entitats ocupadores sobre les **competències adquirides a la universitat**.

associades. De fet, en la literatura és comú trobar que s'utilitzen les bases de dades d'ocupadors de les universitats com a marc mostral d'ocupadors de persones graduades (BYRNE, 2022).

En segon lloc, cal dir que les enquestes al col·lectiu ocupador —i les enquestes en línia en general— tendeixen a obtenir una resposta baixa (BYRNE, 2022; MANFREDA *et al.*, 2008).

Finalment, és important remarcar que nombrosos estudis metodològics —tant quantitatius com qualitatius— destaquen que, tot i que els resultats d'una enquesta amb relativament poques respostes s'han de tractar amb prudència, una taxa de resposta baixa no vol dir que la mostra no sigui representativa (GROVES, 2006; METERKO *et al.*, 2015).

Tot seguit presentem els resultats de la tercera edició de l'enquesta al col·lectiu ocupador. En primer lloc, es recullen els factors i les dificultats de contractació de les entitats ocupadores; en segon lloc, es documenten les competències de les persones graduades que aquestes entitats creuen que s'haurien de millorar; en tercer lloc, es parla sobre les competències que més s'han treballat durant el període de pràctiques i les que més hauria de millorar l'alumnat en pràctiques, i, finalment, es mencionen les competències que més rellevància tindran en el futur en l'àmbit del Dret segons les mateixes entitats.

Nombre d'entitats ocupadores que han respost l'enquesta

Taula 5. Nombre de respostes d'entitats ocupadores que contracten persones graduades i acullen estudiants en pràctiques

Titulacions	*n* que contracten	*n* que acullen estudiants	Total de respostes úniques
Graus de l'àmbit del Dret	39	40	**61**
Màster en Advocacia	21	28	**37**

Factors i dificultats en la contractació de persones graduades

A l'hora de contractar noves persones, gairebé totes les entitats ocupadores que contracten en l'àmbit del Dret donen importància al fet de tenir un grau específic d'aquest l'àmbit, i 1 de cada 3 valoren el fet de tenir un màster.

- En canvi, tenir un doctorat no és un aspecte important per a la contractació en aquest àmbit.
- En el cas de la contractació d'advocats i advocades titulats recentment, hi ha consens sobre la importància de tenir un grau i un màster específics (100 % i 81 %, respectivament). De fet, la llei regula la professió de l'advocacia i especifica el requisit de tenir el grau en Dret i el màster en Advocacia per poder exercir.

Figura 21. Factors que han estat importants a l'hora de considerar com a candidata per a un lloc de treball una persona titulada en l'àmbit del Dret

Tenir un nivell alt d'anglès no és un factor important a l'hora de contractar persones titulades en l'àmbit del Dret per a gran part de les entitats ocupadores de l'àmbit.

> En concret, el 16 % de les entitats ocupadores declaren que tenir un alt nivell d'anglès ha estat un aspecte important per a la contractació de persones graduades en l'àmbit del Dret, valor que incrementa fins al 30 % en el cas de les entitats que contracten persones titulades del màster en Advocacia (similar al valor de la mitjana de tots els sectors considerats en l'enquesta, del 33 %).

Figura 22. Importància de tenir un nivell alt d'anglès en el procés de contractació, per sectors inclosos en l'enquesta al col·lectiu ocupador

Més de la meitat de les entitats ocupadores enquestades de persones graduades en l'àmbit del Dret (56 %) afirmen que tenen dificultats a l'hora de contractar nous professionals.

- Aquest percentatge és lleugerament superior a la mitjana del resultat global (54 %) dels 18 àmbits ocupacionals comparats.
- En el cas de les persones titulades en el màster en Advocacia, les entitats que declaren que tenen dificultats descendeix al 38 %.

Figura 23. Entitats ocupadores de persones titulades en l'àmbit del Dret amb dificultats per contractar (%)

Figura 24. Comparativa de les entitats amb dificultats en la contractació, per sectors inclosos en l'enquesta al col·lectiu ocupador

La manca de persones titulades amb les competències necessàries és la principal problemàtica a l'hora de contractar nou personal.

Taula 6. Motius de les dificultats per contractar els perfils adequats de persones titulades en l'àmbit del Dret

	% graus de l'àmbit del Dret	% màster en Advocacia
Manca de persones titulades amb les competències necessàries per al lloc de treball	61 %	50 %
Altres motius	30 %	25 %
Recursos limitats per donar a conèixer adequadament les ofertes de treball	17 %	25 %
Sense disponibilitat de mobilitat geogràfica	9 %	
No acceptació de la tipologia de jornada laboral	4 %	25 %
No acceptació de la tipologia de contracte	4 %	
No acceptació del salari	4 %	25 %
Manca de persones titulades en aquest àmbit	4 %	12 %

Satisfacció i competències que haurien de millorar les persones titulades recentment en graus de l'àmbit del Dret i del màster en Advocacia[9]

Les entitats ocupadores de persones graduades en l'àmbit del Dret no mostren consens sobre la necessitat de millorar una determinada competència en la formació que reben.

- Entorn d'una de cada quatre entitats assenyala la necessitat de millorar el coneixement i la comprensió de lleis públiques i privades en qualsevol context, a més de la capacitat de reconèixer l'ambigüitat i fer front a la incertesa en la llei.
- També destaquen la necessitat de millorar el coneixement de l'entorn jurídic, de gestió i comercial de la professió.

Taula 7. Competències que haurien de millorar les persones graduades recentment en l'àmbit del Dret

Competència	n	Percentatge
Coneixement i comprensió de teories, conceptes, valors, principis i normes de lleis públiques i privades en un context institucional, social, nacional i global.	11	28 %
Capacitat per reconèixer l'ambigüitat i afrontar la incertesa en la llei.	11	28 %
Coneixement de l'entorn jurídic, organitzatiu i de planificació de recursos, de gestió i comercial de la professió.	10	26 %
Orientació al client: capacitat per crear una bona relació amb els clients.	9	23 %
Independència intel·lectual, inclosa la capacitat per preguntar i respondre qüestions convincents sobre el dret i els sistemes legals.	8	21 %
Capacitat per treballar amb una varietat de dades (textuals, numèriques i estadístiques).	8	21 %
Comunicació efectiva amb persones sense formació jurídica.	7	18 %
Capacitat per produir una síntesi i una elecció raonada entre solucions alternatives.	6	15 %
Cerca de la millora contínua: ús eficaç dels comentaris, voluntat de reconèixer i corregir errors.	5	13 %
Habilitat per identificar conflictes d'interessos i les tècniques per resoldre'ls, i també l'abast del secret professional i la confidencialitat.	4	10 %
Aplicació dels procediments de determinació, facturació i liquidació d'honoraris i despeses associats a l'activitat professional.	2	5 %
Coneixement dels principis i els valors del dret, la justícia i l'ètica.	2	5 %

[9] A les preguntes de l'enquesta al col·lectiu ocupador sobre competències, es demana a les entitats ocupadores que escullin entre una i cinc competències que creguin que haurien de millorar les persones graduades recentment. Per tant, els percentatges que es mostren representen el percentatge d'entitats ocupadores que han seleccionat una determinada competència.

En el cas de les entitats que contracten advocats i advocades titulats recentment, més de la meitat indiquen la necessitat de millorar la capacitat per aplicar els coneixements adquirits en els estudis de Dret a la defensa, així com l'habilitat d'elecció de l'estratègia de defensa dels interessos del client.

> També es detecta la necessitat de millorar el coneixement de l'entorn jurídic, de gestió i comercial de la professió d'advocat; la capacitat de crear una bona relació amb els clients; el coneixement de tècniques per establir els fets en els procediments; la comunicació efectiva, i la capacitat de reconèixer l'ambigüitat i fer front a la incertesa en la llei.

Taula 8. Competències que haurien de millorar les persones titulades recentment del màster en Advocacia

Competència	n	Percentatge
Capacitat per aplicar els coneixements adquirits en els estudis de Dret a la defensa jurisdiccional o a través de mètodes alternatius a la via jurisdiccional.	13	62 %
Habilitat d'elecció de l'estratègia de defensa dels interessos del client.	12	57 %
Coneixement de l'entorn jurídic, de gestió i comercial de la professió d'advocat.	8	38 %
Orientació al client: capacitat per crear una bona relació amb els clients.	7	33 %
Coneixement de tècniques per establir els fets en els procediments.	6	29 %
Comunicació efectiva amb persones sense formació jurídica.	6	29 %
Capacitat de reconèixer l'ambigüitat i fer front a la incertesa en la llei.	6	29 %
Coneixement dels principis i valors del dret, la justícia i l'ètica.	5	24 %
Aplicació dels procediments de determinació, facturació i liquidació d'honoraris i despeses associats a l'activitat professional.	2	10 %
Capacitat d'identificar conflictes d'interessos i les tècniques per resoldre'ls, així com l'abast del secret professional i la confidencialitat.	2	10 %
Coneixement de les responsabilitats vinculades a l'exercici de l'activitat professional i el funcionament de l'assistència jurídica gratuïta.	2	10 %
Coneixement de drets i deures deontològics de l'advocat.	1	5 %

Tot i les mancances formatives detectades, les entitats ocupadores valoren amb un notable (7,1) les competències de les persones graduades en l'àmbit del Dret. En el cas del màster en Advocacia, en canvi, la satisfacció incrementa fins al 7,3.

Figura 25. Satisfacció mitjana del col·lectiu ocupador amb les competències de les persones graduades recentment, per sectors inclosos en l'enquesta (escala de 0 a 10)

Opinió del col·lectiu ocupador sobre els serveis de pràctiques de les universitats i sobre l'alumnat en pràctiques de l'àmbit del Dret

La satisfacció del col·lectiu ocupador en l'àmbit del Dret amb l'alumnat que fa pràctiques professionals és de notable.

> En concret, es valora amb un 7,1 en els graus de l'àmbit del Dret i amb un 7,2 en el cas del màster en Advocacia. Es tracta de valors pròxims a la mitjana obtinguda en el conjunt de sectors analitzats (7,3).

Figura 26. Comparació de la satisfacció mitjana amb les competències de l'alumnat en pràctiques, per sectors inclosos en l'enquesta al col·lectiu ocupador (escala de 0 a 10)

Competències que més s'han treballat durant el període de pràctiques

Durant el període de pràctiques dels graus de l'àmbit del Dret, l'aspecte més treballat és el coneixement de l'entorn jurídic, de gestió i comercial de la professió.

- Coincideixen en aquesta afirmació el 40 % de les entitats que han acollit estudiants en pràctiques.
- En canvi, la competència d'orientació al client no és una competència que es treballi pràcticament durant el període de pràctiques, mentre que les entitats indiquen que és una de les competències que caldria millorar més en la formació de les persones titulades.

Figura 27. Comparació entre el percentatge d'entitats ocupadores que seleccionen una competència que haurien de millorar les persones graduades i les competències que han treballat durant el període de pràctiques (graus de l'àmbit del Dret)

(El rànquing mostra la posició de cada competència de més seleccionada a menys)

Competència	Percentatge (graduats/ades)	Percentatge (pràctiques)	Rànquing (graduats/ades)	Rànquing (pràctiques)
Coneixement i comprensió de teories, conceptes, valors, principis i normes de lleis públiques i privades en un context institucional, social, nacional i global.	28,2	27,5	1	3
Capacitat per reconèixer l'ambigüitat i afrontar la incertesa en la llei.	28,2	17,5	2	7
Coneixement de l'entorn jurídic, organitzatiu i de planificació de recursos, de gestió i comercial de la professió.	25,6	40,0	3	1
Orientació al client: capacitat per crear una bona relació amb els clients.	23,1	10,0	4	11
Independència intel·lectual, inclosa la capacitat per preguntar i respondre qüestions convincents sobre el dret i els sistemes legals.	20,5	27,5	5	2
Capacitat per treballar amb una varietat de dades (textuals, numèriques i estadístiques).	20,5	27,5	6	4
Comunicació efectiva amb persones sense formació jurídica.	17,9	20,0	7	5
Capacitat per produir una síntesi i una elecció raonada entre solucions alternatives.	15,4	17,5	8	8
Cerca de la millora contínua: ús eficaç dels comentaris, voluntat de reconèixer i corregir errors.	12,8	12,5	9	9
Habilitat per identificar conflictes d'interessos i les tècniques per resoldre'ls, i també l'abast del secret professional i la confidencialitat.	10,3	12,5	10	10
Aplicació dels procediments de determinació, facturació i liquidació d'honoraris i despeses associats a l'activitat professional.	5,1	5,0	11	12
Coneixement dels principis i els valors del dret, la justícia i l'ètica.	5,1	20,0	12	6

En el cas de les pràctiques obligatòries del màster en Advocacia, l'alumnat treballa amb més intensitat les competències que les entitats consideren important seguir millorant.

> Concretament, aquestes competències són la capacitat per aplicar els coneixements adquirits a la defensa jurisdiccional o a través de mètodes alternatius, l'habilitat d'elecció de l'estratègia de defensa dels interessos del client i el coneixement de l'entorn jurídic, de gestió i comercial de la professió de l'advocacia.

Figura 28. Comparació entre el percentatge d'entitats ocupadores que seleccionen una competència que haurien de millorar les persones titulades i les competències que han treballat durant el període de pràctiques (màster en Advocacia)

(El rànquing mostra la posició de cada competència de més seleccionada a menys)

Competència	Percentatge (graduats/ades)	Percentatge (pràctiques)	Rànquing (graduats/ades)	Rànquing (pràctiques)
Capacitat per aplicar els coneixements adquirits en els estudis de Dret a la defensa jurisdiccional o a través de mètodes alternatius a la via jurisdiccional.	61,9	53,6	1	1
Habilitat d'elecció de l'estratègia de defensa dels interessos del client.	57,1	50,0	2	2
Coneixement de l'entorn jurídic, de gestió i comercial de la professió d'advocat.	38,1	35,7	3	3
Orientació al client: capacitat per crear una bona relació amb els clients.	33,3	25,0	4	6
Coneixement de tècniques per establir els fets en els procediments.	28,6	32,1	5	4
Comunicació efectiva amb persones sense formació jurídica.	28,6	7,1	6	12
Capacitat de reconèixer l'ambigüitat i fer front a la incertesa en la llei.	28,6	28,6	7	5
Coneixement dels principis i valors del dret, la justícia i l'ètica.	23,8	21,4	8	7
Aplicació dels procediments de determinació, facturació i liquidació d'honoraris i despeses associats a l'activitat professional.	9,5	10,7	9	11
Capacitat d'identificar conflictes d'interessos i les tècniques per a la seva resolució, així com l'abast del secret professional i la confidencialitat.	9,5	17,9	10	9
Coneixement de les responsabilitats vinculades a l'exercici de l'activitat professional i el funcionament de l'assistència jurídica gratuïta.	9,5	17,9	11	10
Coneixement de drets i deures deontològics de l'advocat.	4,8	17,9	12	8

Prospectiva

El coneixement digital és la competència que més rellevància tindrà en el futur en l'àmbit del Dret.

- S'hi inclouen el coneixement d'eines telemàtiques de l'àmbit, la digitalització i la intel·ligència artificial aplicada al dret, així com el coneixement de dret de l'àmbit tecnològic i digital.
- També resulta rellevant la gestió de casos complexos i ambigus.

Figura 29. Competències o coneixements que, segons les entitats ocupadores, adquiriran més importància en el futur

CONCLUSIONS

Les persones titulades en l'àmbit del Dret tenen una **bona inserció laboral** i unes **bones condicions laborals** tres anys després d'haver obtingut la titulació. Concretament, aquest àmbit destaca per l'alt percentatge de persones que duen a terme tasques específiques de la seva titulació a la feina i per una baixa proporció de temporalitat.

La **satisfacció global amb els estudis** és més elevada en el cas dels graus de l'àmbit del SUC que no pas pel que fa al màster en Advocacia, comportament que també s'observa en la satisfacció amb les pràctiques externes. En canvi, els TFG i TFM reben unes valoracions molt més baixes que la mitjana del SUC. Tot i això, 8 de cada 10 persones tornarien a repetir els mateixos estudis.

Pel que fa al **col·lectiu ocupador**, poc més de la meitat de les entitats enquestades afirmen que tenen **dificultats a l'hora de contractar** graduats i graduades en l'àmbit del Dret, valor que es redueix al 38 % pel que fa a les entitats ocupadores d'advocats i advocades. La causa principal d'aquestes dificultats és la manca de persones titulades amb les competències necessàries per al lloc de treball.

D'acord amb l'opinió del col·lectiu ocupador, no hi ha consens sobre una **mancança important en la formació** dels graus de l'àmbit del Dret. En canvi, en el cas del màster en Advocacia, 6 de cada 10 assenyalen la necessitat de millorar la capacitat per aplicar els coneixements adquirits en els estudis de Dret a la defensa, així com l'habilitat d'elecció de l'estratègia de defensa dels interessos del client. Aquesta competència també és la que més es treballa durant el període de pràctiques externes de l'alumnat a les empreses.

Tot i les mancances identificades, el **col·lectiu ocupador en aquest àmbit es mostra satisfet** (amb valoracions d'entre 7,1 i 7,3) **amb les competències** de les persones titulades recentment en aquest àmbit i amb les competències de l'alumnat en pràctiques.

Les **competències que tindran rellevància en el futur** segons les entitats ocupadores són el coneixement digital i la gestió de la complexitat i l'ambigüitat.

FITXA TÈCNICA

Enquesta al col·lectiu ocupador

Informació tècnica de la 3a edició de l'enquesta al col·lectiu ocupador (2021-2022)

Població	Organitzacions susceptibles de poder haver contractat els darrers tres anys persones titulades recentment a les universitats situades a Catalunya
Marc mostral	Empreses, organitzacions i institucions que han signat un conveni de pràctiques i/o apareixen a les borses de treball de les universitats catalanes
Tipus d'enquesta	En línia. Programari utilitzat: SurveyMonkey
Durada mitjana de l'enquesta	6' 45"

Resum de la resposta de la 3a edició de l'enquesta al col·lectiu ocupador (2021-2022)

Marc mostral (tots els sectors)	29.865
Població d'entitats ocupadores en l'àmbit del Dret	Desconegut
Resposta (tots els sectors)	2.423
Taxa de resposta (tots els sectors)	8,11 %
Resposta d'entitats ocupadores en l'àmbit del Dret	61 (graus de l'àmbit del Dret) + 37 (màster en Advocacia)

TITULACIONS RELACIONADES

Titulacions de grau actives el curs 2021-2022

	UB	UAB	URV	UdG	UdL	UPF	URL	UIC	UOC	UAO	UVic-UCC
Grau en Dret	√	√	√	√	√	√	√	√	√	√	√
Grau en Governança Global, Economia i Ordre Legal							√				
Màster en Advocacia	√	√	√	√	√	√	√	√	√	√	

REFERÈNCIES

AQU CATALUNYA (s/d) Activitats.

AQU CATALUNYA (s/d) Enquesta general - Idescat (2021). (

BRENNAN, J. (2018) «Linking employability and internal quality assurance: How to make a difference for graduates». A: MARTIN, Michaela. *Quality and Employability in Higher Education: Viewing Internal Quality Assurance as a Level for Change*. París: UNESCO, pàg. 43-57.

BYRNE, C. (2022) «What determines perceived graduate employability? Exploring the effects of personal characteristics, academic achievements and graduate skills in a survey experiment». *Studies in Higher Education* 47 (1): 159-176.

COMISSIÓ EUROPEA (2022) *Proposal for a Council Recommendation on building bridges for effective European higher education cooperation*. Estrasburg: Comissió Europea.

COROMINAS ROVIRA, E.; VILLAR HOZ, E.; SAURINA CANALS, C.; FÀBREGAS ALCAIDE, M. (2012). «Construcción de un Índice de Calidad Ocupacional (ICO) para el análisis de la inserción profesional de los graduados universitarios». *Revista de Educación* 375. Gener-abril 2021: 351-374.

EFRON, B.; TIBSHIRANI, R. (1993) *An Introduction to the Bootstrap*. Boca Ratón: Chapman & Hall/CRC.

GROVES, Robert M. (2006) «Nonresponse Rates and Nonresponse Bias in Household Surveys». *Public Opinion Quarterly* 70 (5): 646-675. DOI: 10.1093/poq/nfl033.

MANFREDA, K. L.; BOSNJAK, M.; BERZELAK, J.; HAAS, I.; VEHOVAR, V. (2008) «Web Surveys versus other Survey Modes: A Meta-Analysis Comparing Response Rates». *International Journal of Market Research* 50 (1): 79-104.

METERKO, M.; RESTUCCIA, J.; STOLZMANN, K.; MOHR, D.; BRENNAN, C.; GLASGOW, J.; KABOLI, P. (2015) «Response Rates, Nonresponse Bias, and Data Quality: Results from a National Survey of Senior Healthcare Leaders». *Public Opinion Quarterly* 79 (1): 130-144. DOI: 10.1093/poq/nfu052.

RODRÍGUEZ ESPINAR, S.; PRADES NEBOT, A.; BASART CAPMANY, A. (2007) «Accions per facilitar la inserció laboral». A: RODRÍGUEZ ESPINAR, S. *Educació superior i treball a Catalunya: anàlisi dels factors d'inserció laboral*. Barcelona: AQU Catalunya, pàg. 329-365.

Agència per a la Qualitat del Sistema Universitari de Catalunya
Maig de 2024 · AQU-6-2024-CA

AQU CATALUNYA

Web: www.aqu.cat · X: @aqucatalunya